

Ohje perinnöllisten silmäsairauksien vastustamisen toteutuksesta (Perinnöllisten silmäsairauksien ohje)

Kennelliiton hallituksen 17.12.2009 hyväksymä.

Päivitetty 22.11.2013, 24.11.2017, 12.12.2019, 24.11.2023, 22.11.2024 ja 11.6.2026. Voimassa 11.6.2026 alkaen.

Tämä ohje täydentää Perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamissääntöä (valtuusto 26.11.2023) ja Perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelman ohjetta (PEVISA-ohje, hallitus 24.11.2023).

1 Yleiset määräykset

Koirien perinnöllisiä silmäsairauksia tutkitaan ja vastustetaan silmätutkimusten ja geenitestien avulla. Tässä ohjeessa määritellään, miten vastustaminen toteutetaan käytännössä. Kennelliitto hyväksyy virallisiksi tämän ohjeen mukaisesti annetut lausunnot.

Suomen Kennelliiton (jäljempänä Kennelliitto) jalostustieteellinen toimikunta nimeää silmätarkastuseläinlääkärit. Silmätarkastajaksi hyväksytään pohjoismaisen silmätutkintolautakunnan (NEEC = Nordic Eye Examination Committee) järjestämän tutkinnon suorittaneet tai vastaavan koulutuksen saaneet silmätarkastuseläinlääkärit. Silmätarkastuseläinlääkäriin tulee täyttää ECVO:n (European College of Veterinary Ophthalmologists) asettamat vaatimukset.

Kennelliiton tietokantaan merkitään tiedot tutkimustuloksesta sekä lausunnon antaja. Rotujärjestöjen tulee perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamis- (PEVISA) ja jalostuksen tavoiteohjelmissaan (JTO) huomioida eri silmäsairauksien yleisyys ja kunkin sairauden merkitys koiran pidon, sen elämänlaadun ja jalostuskäytön kannalta.

Rotujärjestöt voivat pyytää Kennelliitolta opastusta silmäsairaustilanteen seurannassa ja ko. vikojen vastustamisessa.

2 Hyväksyttävät lausunnot

2.1 Hyväksyttävät silmätarkastuslausunnot

Silmätarkastuslausunto annetaan ECVO:n ohjeistuksen mukaisesti. Lausunto kattaa kaikki silmän ja sitä ympäröivien rakenteiden muutokset. Silmätarkastuseläinlääkäri tallentaa lausunnon ECVO:n käyttämään sähköiseen tietokantaan, josta se siirtyy Kennelliiton järjestelmään.

Lausunto annetaan vain sellaisesta koirasta, joka on ollut tunnistusmerkitty Kennelliiton hyväksymällä tavalla. Tunnistusmerkintä on aina tarkastettava tutkimuksen yhteydessä.

Suomessa asuvan koiran silmätarkastuslausunto on annettava Suomessa. Tästä voidaan erittäin perustellusta syystä poiketa Kennelliiton päätöksellä.

Lausunto annetaan silmäpeilauksen perusteella, jossa välineenä käytetään vähintään epäsuoraa oftalmoskooppia ja rakolamppua (= biomikroskooppi). Lisätutkimuksiin ja eräiden diagnoosien varmistamiseen voidaan tutkimusvälineinä lisäksi käyttää mm. silmän painemittaria, suoraa oftalmoskooppia ja goniolinssiä.

Koiran omistajan tulee tarkastuksen yhteydessä ilmoittaa silmätarkastuseläinlääkärille, mikäli koiran silmänsairautta on hoidettu leikkauksella, lääkityksellä tai muulla lausuntoon vaikuttavalla hoitotoimenpiteellä ja asiasta kirjataan tieto koiran lausuntoon.

Jos koiralle on sattunut tapaturma, jonka vuoksi koiran toista silmää tai osaa siitä ei voida tutkia, määräytyy koiran lausunto vain tutkitun silmän ja osien perusteella. Tapaturmasta on esitettävä sairauskertomus tarkastuksen suorittavalle eläinlääkärille.

Tuonti- ja vientikoirista sekä ulkomaisista jalostuslainoista hyväksytään ECVO-lomakkeelle kirjatut lausunnot, sekä muut niihin verrattavissa olevat, Kennelliiton erikseen hyväksytyiksi määrittelemät lausunnot. Lausunnoista tulee käydä ilmi, että koira on ollut tunnistusmerkitty tutkimushetkellä.

Seuraavissa tapauksissa ulkomaisesta jalostuskoirasta hyväksytään perinnöllisten silmänsairauksien varalta annettu eläinlääkärinlausunto sillä edellytyksellä, että lausunnot käy ilmi, että koira on ollut tunnistusmerkitty tutkimushetkellä:

- Tuontinarttu tai jalostuslainanarttu, joka on tuotu maahan tiineenä. Lausunto hyväksytään vain tätä kyseistä kohdussa maahantuotua pentuetta rekisteröitäessä.
- Ulkomainen jalostusuroos tai siemennys tuontispermalla.

2.2 Gonioskopiatutkimus

Gonioskopiatutkimus tallennetaan virallisena vain, jos koiralle on samalla tehty myös muiden silmän osien virallinen tarkastus.

3 Silmälausunnon ja koiran saaman tuloksen voimassaolo

Alle vuoden iässä annettu silmätarkastuslausunto on voimassa yhden vuoden lausuntopäivästä. Vähintään vuoden iässä annettu silmätarkastuslausunto on voimassa rotukohtaisen PEVISA-ohjelman mukaisesti tai toistaiseksi, jos rodulla ei ole PEVISA-ohjelmaa.

Silmälausunnolle PEVISA-ehdoissa mahdollisesti määritelty voimassaoloaika ei kuitenkaan määritä koiran saaman tuloksen/diagnoosin voimassaoloa, jos koiralla todetaan silmätarkastuksessa jokin perinnöllinen silmänsairaus, tai tulos on avoin tai epäilyttävä. Todettu perinnöllinen silmänsairaus tai tulos avoin tai epäilyttävä jäävät voimaan ja huomioidaan PEVISA-ehtojen tarkastuksessa, ellei niitä kumota tämän ohjeen mukaisen valitusmenettelyn kautta.

Tuloksen avoin tai epäilyttävä saanut koira suositellaan aina vietäväksi uusintatarkastukseen, jotta muutosten kehitystä voitaisiin seurata.

4 Valitusmenettely

4.1 Silmätarkastuslausuntoa koskeva valitus

Silmätarkastuslausuntoja koskevat valitustapaukset käsitellään Kennelliiton silmänsairausryhmän ja silmätarkastuseläinlääkäreiden järjestämässä paneelissa, jossa koiran tutkii samanaikaisesti vähintään kolme silmätarkastuseläinlääkärinä. Paneelieläinlääkärinä ei voi toimia silmätarkastuseläinlääkäri, joka on antanut valituksen kohteena olevan lausunnon.

Koiranomistaja voi valittaa silmätarkastuslausunnosta vain, jos koira on saanut toisistaan poikkeavat lausunnot (diagnoosi ensin vakavampi, sitten lievempi) tai tuloksen avoin tai epäilyttävä tai koiralla on lausunnon kanssa ristiriitainen geenitestitulokset. Anomus tehdään kirjallisesti Kennelliittoon.

Paneeliin hyväksymisestä päätettäessä huomioidaan rotukohtaisen PEVISA-ohjelman mukainen silmäsairauksien vastustamisohjelma ja miten suuri merkitys voimassa olevalla diagnoosilla on koiran jalostuskäytön kannalta. Koiran kannalta merkityksettömät sivulöydökset eivät ole ensisijaisia tapauksia. Joitakin synnyntä aiheuttavista kehityshäiriöistä annettuja todettu- tai avoin- lausuntoja ei voida kumota (esim. CRD/CH). Myöskään hoitotoimenpitein oireettomaksi saatavien sairauksien diagnooseja ei voida kumota. Paneeliin hyväksytyjen koirien omistajien tulee suorittaa Kennelliiton päättämä käsittelymaksu ennen paneelia. Käsittelymaksua ei palauteta.

Paneelin päätös tulee voimaan välittömästi.

4.2 Tuloksen avoin tai epäilyttävä korjaaminen

Jos koiralla on voimassa tulos avoin tai epäilyttävä, tulisi diagnoosi varmistaa viemällä koira uudelleen tutkittavaksi suositellun ajan kuluttua. Mikäli silmätarkastuseläinlääkäri tällöin toteaa koiralla ko. sairauden, on tämä lausunto voimassa, ellei kohdan 4.1. mukainen paneelitutkimus sitä muuta.

Koiran saama tulos avoin tai epäilyttävä voidaan korjata terveeksi joko paneelitutkimuksen kautta tai mikäli silmätarkastuseläinlääkäri vähintään vuoden kuluttua tuloksesta avoin tai epäilyttävä toteaa koiran ko. sairauden osalta terveeksi. Hoitotoimenpitein oireettomaksi saatavien sairauksien diagnooseja ei kuitenkaan voida korjata.

Korjattu tulos terve on voimassa, ellei uusintatutkimus sitä kumoa.

5 Poikkeustapaukset

Kennelliiton jalostustieteellisellä toimikunnalla on oikeus erittäin painavista syistä yksittäisessä poikkeustapauksessa myöntää erivapaus tämän ohjeen määräyksistä.